

Силабус
навчальної дисципліни

**«ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. МАРКЕТИНГ
МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ»**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	IV MC - 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра соціально – гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Кандидат економічних наук, доцент Яворська Жанна Броніславівна
Контактна інформація викладача	Мобільний телефон: 0678447001 електронна пошта: zannaavorska7@gmail.com z.javorska@lma.edu.ua Viber, Google Classroom, Google Meet
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=91
Опис навчальної Дисципліни	Кількість кредитів – <u>3</u> Загальна кількість годин – <u>90</u> Рік підготовки – <u>4-й</u> Семестр – 5-й Лекції – <u>16</u> год. Семінари – <u>24</u> год. Самостійна робота – <u>50</u> год.
Коротка анотація курсу	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг» є: специфіка та механізм дії економічних законів у сфері охорони здоров'я; економічні відносини та форми власності в медичній галузі; розвиток маркетингу у сфері охорони здоров'я; конкурентні структури та ринкове ціноутворення; особливості ринку медичних послуг; закон попиту та пропозиції; методи дослідження економічних процесів; системи охорони здоров'я різних країн світу; види медичного страхування; ефективність діяльності медичних закладів; основні види планування у системі охорони здоров'я; фінансування системи охорони здоров'я.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг» є: формування сучасних знань з теоретичних основ економіки охорони здоров'я, а також умінь і навичок щодо економічного аналізу діяльності галузі на макро- та мікрорівні, включаючи маркетингове дослідження діяльності закладів охорони здоров'я, оцінку його ефективності, планування діяльності, пошуки найкращої форми фінансування.

	<p>Основними завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння знаннями з основних принципів економіки охорони здоров'я.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основи економіки охорони здоров'я; – особливості ринку медичних послуг; – економічні аспекти аналізу державної політики у галузі охорони здоров'я; – основи економічного аналізу в системі охорони здоров'я; – основні типи систем охорони здоров'я і тенденції їхнього розвитку; – суть маркетингу медичних послуг; – основи ціноутворення в системі медичної допомоги; – принципи медичного страхування; – принципи планування і фінансування в системі охорони здоров'я; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати принципи ціноутворення в охороні здоров'я та в різних ринкових моделях організації та фінансування охорони здоров'я; – оцінювати результати господарської діяльності закладів охорони здоров'я; – здійснювати рекламу медичного закладу та пропаганду здорового способу життя; – контролювати основні фінансові показники закладів охорони здоров'я; – дотримуватись основних економічних законів, закономірностей, принципів ринкової економіки та медичного страхування.
<p>Програмні результати навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінювати економічну ефективність діяльності суб'єктів ринку у сфері медицини. 2. Аналізувати медичну, соціальну, економічну ефективність закладів охорони здоров'я. 3. Розраховувати кошторис закладу охорони здоров'я. 4. Встановлювати собі вартість та ціну медичної послуги. 5. Розраховувати страхові тарифи. 6. Здійснювати оперативне та стратегічне планування діяльності медичного закладу. 7. Визначати цінову еластичність попиту на запропоновані фармакологічні товари та медичні послуги. 8. Рекламувати діяльність медичного закладу та конкретного виду медичних послуг. 9. Проводити дослідження структури та інфраструктури ринку медичних послуг міста Львова. 10. Розраховувати економічну ефективність зменшення захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. 11. Здійснювати розрахунок збитків від захворюваності з тимчасовою втратою працездатності та економічної ефективності у випадку її зменшення в Україні та окремих її регіонах.
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі наста-</p>

нови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, семінари курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

1. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я.
2. Ринковий механізм і економічна діяльність закладів охорони здоров'я.
3. Маркетинг медичних послуг. Ціноутворення в системі медичної допомоги.
4. Медичне страхування та його економічні аспекти.
5. Економічний аналіз в системі охорони здоров'я.
6. Планування в системі охорони здоров'я.
7. Фінансування в системі охорони здоров'я.
8. Оплата медичних послуг.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Оцінка ефективності діяльності у системі охорони здоров'я. Методи дослідження економіки охорони здоров'я.
2. Ринок медичних послуг.
3. Маркетингова діяльність закладів охорони здоров'я.
4. Медичне страхування та основні моделі системи охорони здоров'я.
5. Економічний аналіз в системі охорони здоров'я.
6. Модульний контроль 1. Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Описати еволюцію теорій економіки охорони здоров'я.
2. Охарактеризувати макроекономічні та мікроекономічні проблеми охорони здоров'я.
3. Розглянути специфіку та механізм дії економічних законів у сфері охорони здоров'я.
4. Охарактеризувати ринок медичних послуг.
5. Розглянути маркетинг як складову частину економічної науки.
6. Описати чинники ціноутворення та механізм регулювання цін.
7. Охарактеризувати загальноекономічні та управлінські аспекти планування в системі охорони здоров'я та шляхи підвищення ефективності діяльності медичних закладів.
8. Провести оцінку прибутковості діяльності ЗОЗ.
9. Здійснити аналіз системи фінансування охорони здоров'я в зарубіжних країнах, розглянути їх передовий досвід та охарактеризувати рух фінансових ресурсів у системі охорони здоров'я України.

Література для вивчення дисципліни

Нормативно - правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — с. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 4. — с. 19.
3. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України: Затв. Указом

Президента України від 7 грудня 2000 р. № 1313/2000.

4. Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми “Здоров’я нації на 2002–2011 роки”: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 р. № 14 // Офіц. вісник України. — 2002. — № 9. — с. 403.
5. Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров’я: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 р. № 989.
6. Про проведення моніторингу реорганізації первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 25.06. 2001 р. № 244.
7. Про реорганізацію роботи закладів (підрозділів) загальної практики — сімейної медицини: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 23.07.2001 р. № 303.
8. Закон України “Про оподаткування прибутків підприємств” від 22.05.97 № 283/97-ВВР (зі змінами та допов.).
9. Закон України “Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти” (за станом на 12 серпня 2003 р.). — К.: Парламент, 2003. — 32 с.

Основна (базова)

10. Магуайр Е., Гендерсон Д., Муні Г. Економіка охорони здоров’я: Пер. з англ. / Наук. ред. пер. І.М. Солоненка. — К.: Основи, 1998. — 292 с.
11. Досвідкраїн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров’я. Уроки для України / За заг. ред. В.Г. Черненко та В.М. Рудого. — К.: Академпрес, 2002. — 112 с.
12. Рудень В.В. Страхова медицина і медичне страхування. — Л., 1999. — 303 с.
13. Економічний розвиток і державна політика: Вип. 11. Державна політика та економіка охорони здоров’я в Україні: Практикум / За ред. І. Розпутенка та І. Солоненка. — К.: Вид-во “К. І. С.”, 2002. — 214 с.
14. Салтман Р.Б., Фигейрас Дж. Реформи системы здравоохранения в Европе. Анализ современных стратегий: Пер. с англ. — М.: ГЭОТАР Медицина, 2000. — 423 с.
15. Солоненко Н.Д. Державне управління перебудовою охорони здоров’я в умовах обмежених ресурсів в Україні: Автореф. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. — К., 2004. — 20 с.
16. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров’я в Україні / За заг. ред. В.М. Лехан. — К.: Сфера, 2001. — 176 с.
17. Братанюк Л.Є. Основи права і законодавства в охороні здоров’я: Підручник/ Л.Є.Братанюк.— К.: Медицина,2010. — 544 с.
18. Вороненко Ю.В. Фінансовий менеджмент з основами економіки охорони здоров’я: Навч. посібник. — Медінформ, 2011. — 449 с.
19. Громовик В.П. Менеджмент і маркетинг у фармації: Підручник. — К.: Медицина, 2008. — 752 с.
20. Гринів Л.С. Національна економіка: Навч. посібник / Л.С. Гринів, М.В. Кічурчак. — Львів: Магнолія 2006, 2010. — 464 с.
21. Манів З.О. Регіональна економіка: Навч. посібник / З.О. Манів, І.М. Луцький, С.З. Манів. — Львів: Магнолія 2006, 2008. — 638 с.
22. Москаленко В.Ф. Економіка охорони здоров’я : Підручник / В.Ф. Москаленко. — Вінниця: Нова книга, 2010. — 288 с.
23. Хвисьок М.І. Менеджмент в охороні здоров’я: Підручник /М.І. Хвисьок, І.І. Парфьонова. — У 2 ч. — Ч. 1. — Харків: ТОВ «Оберіг», 2008. — 358 с.
24. Векслер Е.М. Менеджмент якості: Навч. посібник / Е.М. Векслер, В.М. Рифа, Л.Ф. Василевич. — К.: ВД «Професіонал», 2008. — 320 с.
25. Ганін В.І. Методологія соціально-економічного дослідження: Навч. посібник / В.І. Ганін, Н.В. Ганіна, К.Д. Гурова. — К.: ЦУЛ, 2008. — 224 с.
26. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б.Даниленко.— 7-ме вид. — К.: Знання, 2008. — 406 с.

27. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: Підручник /Ю.Г. Козак, Д.Г. Лук'янченко, Ю.В. Макогон.— К.: Центр учбової літератури, 2009. — 560 с.

28. Рульєв В.А. Менеджмент: Навч. посіб. / В.А. Рульєв, С.О. Гуткевич.— К.: Центр учбової літератури, 2010. — 312 с.

29. Статистичний щорічник Львівської області за 2012 рік / Головне управління статистики у Львівській області С.О. Матковського. Ч. 1. — Львів, 2011.— 365 с.

30. Статистичний щорічник Львівської області за 2012 рік / Головне управління статистики у Львівській області за редакцією С.О. Матковського. Ч. 2. — Львів, 2011. — 277 с.

31. Статистичний щорічник України за 2012 рік / За ред. О.Г. Осауленка/ Державний комітет статистики України. — К., 2011. — 566 с.

32. Голяченко О.М. Реформа охорони здоров'я в Україні. Серія «Здоров'я» : Навч.посібник. — К.: Медицина, 2010. — 78 с.

33. Базилевич В.Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії : Навч. посібник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. — К.: Знання, 2008. — 26 с.

Додаткова

34. Экономика и организация медицинского страхования / Под рук. и ред. канд. экон. наук Т.Е. Гварлиани. — Хабаровск, 1995. — 275 с.

35. Пал А. Леслі. Аналіз державної політики. — К.: Основи, 2000.

36. The Globalization of Managed Care // Health Future Forum, March 19–21. — Singapore, 1997. — 126 с.

37. Державна політика з охорони громадського здоров'я в Україні: Навч. посібник / І.М. Солоненко, Л.І. Жаліло (кер. авт. колективу). — К.: Вид-во УАДУ, 2004. — 140 с.

38. Тульчинський Т.Г., Варавикова Е.А. Новое общественное здравоохранение: введение в современную науку. — Иерусалим: AmutahforedicationandHealth, 1999. — 1049 с.

Поточний та підсумковий контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті: усне опитування з обов'язковим виставленням оцінки по 5-бальній шкалі оцінювання.
Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку на основі тестового опитування і оцінюється за 100-бальною шкалою.

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу

Лекції, презентації, дискусії, індивідуальні дослідження.
 У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Meet, Google Classroom.
 Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet
 Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.
У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання

Схема нарахування та розподіл балів									
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

$T_1 - T_n$ – теми занять до модульного контролю 1;
САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100-бальну шкалу;
МК - модульний контроль;
МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ДО ЗАЛІКУ

1. Базові питання економіки охорони здоров'я.
2. Особливості економіки галузі та ринкових відносин в охороні здоров'я.
3. Здоров'я та охорона здоров'я як товар.
4. Економічні проблеми охорони здоров'я.
5. Маркетинг на ринку послуг і товарів медико-виробничого комплексу.
6. Елементи економічної структури на ринку охорони здоров'я.
7. Роль держави і ринкових механізмів в охороні здоров'я.
8. Економічна раціональність державного втручання.
9. Основні види державного регулювання в галузі охорони здоров'я.
10. Державне регулювання ресурсів і капіталовкладень.
11. Державне регулювання якості медичної допомоги.
12. Державне регулювання якості лікарських засобів.
13. Державне регулювання медичного страхування.
14. Необхідність застосування економічних оцінок у системі охорони здоров'я.
15. Принципи ціноутворення.
16. Визначення та поняття витрат виробника медичних послуг.
17. Раціональна поведінка виробника.
18. Самоокупність і прибутковість. Поріг рентабельності.
19. Витрати капіталу та амортизація.
20. Дисконтування. Критерії чистої теперішньої вартості.
21. Необхідність застосування економічних оцінок у системі охорони здоров'я. Вимірювання років життя з поправкою на якість.
22. Аналіз типу “витрати — прибутки”.
23. Використання поняття “людський капітал” у підході до оцінювання.
24. Основні етапи аналізу економічного оцінювання в галузі охорони здоров'я.
25. Організаційний механізм державного управління охороною здоров'я.
26. Рух фінансових ресурсів у системах охорони здоров'я.
27. Національні рахунки охорони здоров'я.
28. Системи та підсистеми охорони здоров'я.
29. Основні джерела фінансування охорони здоров'я.
30. Ключові елементи систем охорони здоров'я.
31. Порівняльна характеристика механізмів розміщення коштів в охороні здоров'я.
32. Класифікація систем охорони здоров'я. Приватні, соціальноорієнтовані та державні системи охорони здоров'я.

33. Договірні відносини як механізм ефективного розподілу ресурсів в охороні здоров'я.
34. Види договорів, які застосовуються в охороні здоров'я, їхня структура.
35. Особливості застосування контрактів у країнах з перехідною економікою.
36. Постатейний бюджет: особливості, позиція основних агентів, стимули, переваги та недоліки.
37. Загальний бюджет: стимули при наданні медичної допомоги.
38. Фінансування стаціонарів та амбулаторної допомоги, пристосованих до профілю хворих.
39. Гонорар за послугу: приклади визначення ставок оплати, встановлення цін, правила стимулювання, засоби контролю за витратами.
40. Оплата на одного мешканця: типи оплати, фінансування на одного мешканця на регіональному рівні.
41. Основні стратегії вдосконалення організаційного механізму державного управління та їх класифікація.
42. Зміни функцій і структури надання послуг охорони здоров'я.
43. Стимулювальні стратегії вдосконалення організаційного механізму.
44. Внутрішня перебудова закладів охорони здоров'я.
45. Основні види державного регулювання в галузі охорони здоров'я.
46. Особливості маркетингу в галузі охорони здоров'я.
47. Соціальний маркетинг як механізм впливу на індивідуальну поведінку.
48. Модель регульованого ринку: основні положення.
49. Практична реалізація моделі регульованого ринку у Великій Британії.
50. Теорія і практика інтеграції системи фінансування і надання медичної допомоги.
51. Основні тенденції і висновки реформ системи фінансування охорони здоров'я: зарубіжний і вітчизняний досвід.
52. Основні стратегії управління обмеженими ресурсами.
53. Заклад охорони здоров'я як об'єкт господарювання.
54. Матеріально-технічний рівень об'єкта охорони здоров'я.
55. Поняття про основний капітал закладу охорони здоров'я.
56. Економічні завдання медико-технічного комплексу закладу.
57. Загальний принцип оцінювання економічного потенціалу об'єкта охорони здоров'я.
58. Стан основних фондів та їх відтворення; якісні можливості основних фондів.
59. Ефективність використання основних фондів.
60. Показники стану медичної техніки.
61. Ефективність управління основними та обіговими коштами закладу охорони здоров'я.
62. Загальні принципи вибору організаційно-правової форми для закладу охорони здоров'я.
63. Зв'язок між розвитком медико-технічного комплексу закладу охорони здоров'я та якістю лікувального процесу.
64. Особливості фінансування закладів охорони здоров'я з різними формами власності.
65. Оренда як джерело прибутку або форма управління основними засобами.
66. Основні принципи взаємодії орендарів з орендодавцями в умовах державної охорони здоров'я.
67. Амортизація основних фондів.
68. Особливості менеджменту та планування трудових ресурсів галузі.
69. Роль менеджменту та розподілу державного бюджету в умовах обмеженого фінансування.
70. Нормативно-правова база розвитку додаткових джерел фінансування закладу охорони здоров'я.
71. Економічні нормативи фінансування закладів охорони здоров'я.

72. Визначити потреби фінансування закладу охорони здоров'я за витратами на лікування хворих.
73. Постанова Кабінету Міністрів України “Про порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ та організацій” від 09.01.2000 р. № 17.
74. Постанова Кабінету Міністрів України “Про впорядкування умов оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” від 07.02.2001 р. № 134.
75. Наказ Міністерства охорони здоров'я “Про впорядкування та затвердження умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення” від 06.04.2001 р. № 161/137.
76. Наказ МОЗ України “Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги” від 28.12.2002 р. № 507.
77. Наказ МОЗ України “Про затвердження плану поетапного переходу до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини” від 11.09.2000 р. № 214.
78. Постанова Кабінету Міністрів України “Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ” від 28.02.2002 р. № 228 (зі змінами станом на 29 квітня 2004 р.)
79. Постанова Кабінету Міністрів України “Перелік платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти” від 17.09.96 № 1138 (зі змінами та допов.).
80. Закон України “Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти”.
81. Закон України “Про благодійництво та благодійні організації” // ВВР. — 1997. — № 46. — с. 292.
82. Етапи фінансового менеджменту закладів охорони здоров'я.
83. Етапи фінансового планування закладів охорони здоров'я.
84. Нормативний метод планування фінансових показників.
85. Розрахунково-аналітичний метод фінансового планування діяльності закладів охорони здоров'я.
86. Балансовий метод планування фінансових показників медичних закладів.
87. Основні статті кошторису видатків закладів охорони здоров'я.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу